
4. מסעות נודדים – חנוכה

המסע הנודד של השכבה הבוגרת בחנוכה מאפשר לבוגרים יצירת קשרים חברתיים עמוקים עם חברים מהתנועה, שלא מתאפשרת בטיולים האחרים לאורך השנה. הקושי של הטיול מפגיש את הבוגרים עם עצמם ומציב הזדמנויות חינוכיות להעצמה והתפתחות של הבוגרים, גם כפרטים וגם כמדריכים של חניכים. (מתוך דברי רכזי מפעלים)

ט יולי חנוכה בכל תנועות הנוער נושאים אופי דומה: מסעות נודדים במדבר של השכבה הבוגרת, טיולים המאופיינים בהליכה מאומצת ומרובה, לינת שטח ובישול שטח, תנאים קשים של קור ורוחות. הטיולים בתקופה זו של השנה מיועדים לשכבה הבוגרת כיוון שבעונת החורף תנאי השטח קשים יותר, ועל כן הוצאת חניכים לטיול היא מוגבלת, וכן בשל התאמת עונת החורף לטיול בתנאי מדבר, לעומת עונות חמות שאינן מאפשרות זאת.

חברי השכבה הבוגרת מוגדרים כמתחנכים בתנועה עד לבגרותם (בחלק מהתנועות עד גיל 18 ובחלק מהתנועות אף יותר מכך). המסעות המדבריים מהווים כר להזדמנויות חינוכיות רבות למדריכי שכבות הבוגרים, הזדמנויות שאינן מתאפשרות בפעילות היומיומית השוטפת בסניפים, זאת לצד אפשרות להעצמה אישית, העצמת הקשר הקבוצתי בין חברי השכבה הבוגרת והקשר לתנועה. מתחילת השנה ועד חנוכה המדריכים והפעילים הבוגרים

הקדישו שעות רבות לפעילות התנועתית, עתה המועד להקדיש זמן לעשייה חינוכית אשר הבוגרים נמצאים במרכזה.

טיולי חנוכה בתנועות השונות

הצופים

טיולי חנוכה בתנועת הצופים מוקדשים לשכבה הבוגרת (שכב"ג). בעבור פעילי השכב"ג זהו אירוע שיא משמעותי, מכיוון שזהו הטיול היחידי לאורך שנת הפעילות בו הם מטיילים כחניכים ולא כבעלי תפקידים.

הטיולים כולם הם לאזור המדבר, לדרום הארץ, נערכים במשך שלושה עד ארבעה ימים במסלולים קשים ומאתגרים. מרביתם של הטיולים מתנהלים כטיולים נודדים, בהם עוברים המשתתפים בין חניוני לילה, וחלקם הקטן כטיולי 'כוכב', בהם חוזרים מדי ערב לחניון קבוע.

הטיולים מתנהלים על פי שכבות, ולרוב מחולקים על פי החלוקה הבאה:

טיול שכבות י'-י"א – מתבצע כמתכונת הנהגתית, כאשר כל שבט מטייל כיחידה נפרדת. כל הפעילויות: הליכה, פעילות חינוכית, בישול ולינה, מתבצעות ביחידה שבטית המחולקת לשתי שכבות הגיל.

נושאי הטיול משתנים משנה לשנה. בשנים האחרונות עוסקים הטיולים ביחסי אדם וטבע ובסוגיות אקולוגיות הרלוונטיות לתא השטח בו הם מטיילים. מחלקת ההדרכה דואגת לפיתוח חוברות תוכן ופעילויות בנושא, אם כי השימוש בחוברות הפעילות אינו מחייב.

טיול שכבת י"ב – מתנהל כמתכונת ארצית-תנועתית בחמישה אשכולות, בכל אשכול שלוש הנהגות. האשכולות מטיילים לעתים

באותו מסלול ולעתים במסלולי הליכה שונים, כל משתתפי הטיולים ישנים באותו חניון לילה. המעטפת התנועתית נותנת את המענה הניהולי והחינוכי, ומסייעת בהיבט הארגוני־מנהלתי של הטיול. בשנים האחרונות עוסק הטיול בדמות הבוגר. ערכות ההדרכה מופקות על ידי מחלקת ההדרכה וההנחיה למדריכי הקבוצות היא לעסוק בתכנים אלו.

את כל הטיולים מדריכים מדריכי השכבות הבוגרות או מרכזי השבטים.

מסעות חנוכה מהווים חוויה משמעותית בעבור חברי השכב"ג. זאת בשל היותם הזדמנות לפיתוח עצמאות בקרב המשתתפים ולהעצמת הפרט ללא קשר לתפקידם בתנועה, בשל האתגרים הרבים בטיול ובשל ההזדמנות להגברת הלכידות הקבוצתית והקשר לשכב"ג ולתנועה.

הנוער העובד והלומד

טיולי חנוכה, או בשמם בתנועת הנוער העובד והלומד – טיולי חורף, מוקדשים לשכבה הבוגרת. כל שכבות הבוגרים פעילות במהלך חופשת החנוכה, לכל שכבה טיול בעל אופי שונה.

פעילי שכבת י' מטיילים בטיול נודד בן ארבעה ימים למדבר יהודה, אשר במסגרתו מתבצעת עלייה למצדה. מפעל זה הוא מפעל מרכזי בתהליך החינוכי של הפעילים ועוסקים בו בסיפור ההיסטורי של מצדה, ובקשר של שמריה גוטמן פעיל התנועה למקום: שמריה גוטמן עלה לראשונה למצדה בשנת 1933 והשפיע רבות על חשיפתה, שחזור שרידיה והפיכתה לסמל. גוטמן זיהה את הערך החינוכי הגלום במיתוס מצדה, וב־1942 ערך על פסגתה את הסמינר הראשון של הנוער העובד ושל המחנות העולים.

פעילי שכבת י"א עוברים במהלך חנוכה סמינר הכנה למסע לפולין

או סמינר בנושא קיום משותף. הסמינר נקרא "מגבירים את האור". במהלך סמינר זה לא מתקיים טיול.

פעילי שכבת י"ב מטיילים במסגרת טיול בן ארבעה ימים בהרי אילת או בדרום מדבר יהודה. מטרת הטיול היא להפגיש את החניכים עם חבל ארץ בראשית ומאתגר, אשר לרוב בשל תנאיו הקיצוניים לא מאפשר טיול רב משתתפים ולכן לא מגיעים אליו במסגרת הטיולים האחרים בתנועה. הטיול נעשה במסגרת הגרעינים, אשר מתגבשים לאורך השנה. כל גרעין הינו יחידה אוטונומית בתוך המסגרת הכללית, והוא משפיע באופן כמעט עצמאי על אופי הטיול שלו. כך למשל גרעין אחד מחליט לקום מאוחר וללכת למסלול קצר, בעוד גרעין אחר קם כשעה לפני הזריחה והולך במסלול הארוך והאתגרי. הטיול מודרך על ידי מדריכים בוגרים מהתנועה שמדריכים החל מכיתה י"א את שכבת הגרעין.

בקינים של החניכים הערבים של התנועה מתקיים טיול חורף של השכבה הבוגרת לאזור אילת. הטיול הוא בן שלושה ימים, מתחיל באזור עבדת, ממשיך דרך הערבה ומסתיים בהרי אילת, הלינה מתבצעת בחניון יטבתה. את הטיול מובילים רכזי הקינים והמדריכים הבוגרים. הטיול משותף לכל קיני המוסלמים, הנוצרים והברואים ברחבי הארץ ומשתתפים בו חניכי השכבה הבוגרת.

בני המושבים

מסעות חנוכה בתנועת בני המושבים, בדומה לתנועות הנוער האחרות, מיועדים לשכבה הבוגרת, ט"ו-י"ב. המסע מתנהל במתכונת של ארבעה ימי טיול, בדרום הארץ, ובחירת אזורי הטיול מתבצעת באופן קבוע על פי סבב של שלוש שנים. הטיול נחשב לטיול ברמה גבוהה וקשה, ובפי החניכים הוא נקרא – טיול קשוח. הטיול מתבצע במתכונת של טיול נודד, כאשר בכל לילה ישנים במקום אחר.

הבישול מתבצע על מדורות והחניכים בונים חממות בהן הם ישנים. בכל בוקר קמים מוקדם מאוד ומתחילים לצעוד. הקבוצות בטיול הן קבוצות מעורבות של השכבות ט'-י"א, ושכבה י"ב מטיילת באופן נפרד. הטיול מודרך על ידי הגרעינרים.

במהלך חופשת חנוכה מתבצעים טיולים לחניכי שכבת הביניים, ז'-ח', על ידי המועצות. סוג הטיול והאורך שלו משתנים, לרוב מדובר על טיולים בני יומיים לאזור הדרום. הטיולים מתוכננים בדרך כלל לסופי השבוע, כדי שלא יתנגשו עם הטיולים התנועתיים והמדריכים של הקבוצות יוכלו לצאת. לתנועה אין קשר או שליטה על טיולים אלו.

בתקופת החורף מתבצע בתנועה טיול נוסף שנקרא – טיול חורף. זהו טיול בן יומיים המתבצע בסוף שבוע, טיול בוגרים בפורום ארצי המיועד לשכבות ט'-י"ב. הטיול מתבצע בקבוצות מעורבות מועצתיות, מעורבות גילאית. לעתים מפרידים את שכבת י"ב ולעתים לא, הדבר מותנה בכמות הנרשמים. בהשוואה לטיול חנוכה זהו טיול קל יותר, המשלב הליכה ופעילות (Out Door Training). לטיול זה יוצאים פעילים מהשכבה הבוגרת שבחרו לא להשתתף במסעות חנוכה בשל אופיים המאתגר, וכן פעילים שיצאו למסע חנוכה ומעוניינים בטיול נוסף. הפעילים אחראים על ארגון האוכל לטיול, כאשר כל קבוצה רוכשת את מוצרי המזון באופן עצמאי ומבשלת לעצמה בשטח.. מטרת טיול זה היא בעיקר חברתית והיכרות עם חברים מהתנועה, לצד מטרות של הכרת הארץ.

בחלק מהמועצות מתבצעים גם טיולים לחניכי שכבות הביניים, ז'-ח', בין החורף לפסח. כל מועצה מבצעת טיול זה באופן שונה, בהתאם להיקפי החניכים וליכולות הארגוניות-מנהלתיות של המועצה.

בני עקיבא

פעילות חנוכה בתנועת בני עקיבא מתחלקת לכמה מוקדים: טיול שכבת ט' ומסעות גרעינים.

טיול שבט שכבת ט' הוא טיול משמעותי עבור חברי השכבה, שזה עתה התגבשה לשבט. זה המפעל הראשון בו הם מתפקדים כשבט אחד, שבט שאיתו הם יגדלו במהלך כל שנות חברותם בתנועה. הטיול הוא מסע רגלי בין יומיים של כל השכבה יחד, בפורום ארצי, לאזור משתנה.

טיול זה הינו טיול חדש יחסית במסורת התנועתית. לפני גיבוש מתכונת זו היה נהוג שחברי השכבה עוברים יחד סמינר בן יומיים. השינוי היה המרתו של סמינר זה למסע רגלי. ההחלטה לשינוי זה התקבלה לאור ההבנה שמרבית המשאבים של צוותי ההדרכה במחוזות הושקעו בסמינריוני ההדרכה השנתיים לשכבות הגבוהות, המתבצעים במהלך חופשת חנוכה, מה שגרם לכך שהסמינריונים של שכבת ט' לא קיבלו מענה איכותי וטוב. המסע השבטי, כפי שהוא כיום, מנוהל בעיקרו על ידי מחלקת מפעלים ולא על ידי צוותי ההדרכה, והוא הותאם כך שיענה על צרכי הגיל והשכבה. שם המסע הוא "מרימים את המבט", כסמל לתהליך המעבר של השבט החדש מחבריא א' לחבריא ב', כלומר משכבת החניכים לשכבה הבוגרת של התנועה.

ההדרכה בטיול מתבצעת על ידי מדריכי הקבוצות מהסניפים, בחיזוק של הדרכה בתחנות לאורך המסלול הניתנת על ידי בעלי תפקידים שהוגדרו לשם כך (פרויקטורים) מטעם מחלקת מפעלים ארצית.

טיולים נוספים הם מסעות גרעינים, בהם משתתפים פעילי שכבות י'-ב' שאינם בתפקידי הדרכה. מסעות אלה מתקיימים במתכונת שכבתית. כל שכבה בסניף היא גרעין, וכל גרעיני שכבה מסוימת מטיילים יחד במסגרת ארצית. המסע הוא בן יומיים, ומתקיים במתכונת של סבב תלת שנתי באזורי מדבר: בקעת הירדן, מדבר

יהודה והמכתש קטן. באופן זה מטיילים הפעילים לאורך שלוש שנותיהם בחבריא ב' בכל אזורי המדבר המוגדרים. ייחודו של מסע זה בכך שהוא מתוכנן ומבוצע על ידי חבריא ב' מתחילתו ועד סופו, בליווי ובקרה של מחלקת מפעלים. בכך מתרגלים הפעילים מיומנויות חשיבה, תכנון וארגון, מתנסים במנהיגות ואחריות ולמעשה יוצרים לעצמם את הטיול.

במקביל לטיולים מתקיים במהלך שבוע חנוכה סמינר הדרכה לפעילי שכבות י'-י"ב שהם בעלי תפקידי הדרכה. לעתים משולב בסמינר טיול בן יום אחד, הכולל בתוכו ביקור באתר בעל משמעות סמלית לתפקיד ההדרכה ולמנהיגות.

השומר הצעיר

טיולי חנוכה בתנועת השומר הצעיר מתקיימים במתכונת של טיולי השכבה הבוגרת, י'-י"ב, ברמה שכבתית-ארצית ובחלוקה לקבוצות האם מהקינים. הטיולים מתקיימים במדבר יהודה, בהרי אילת ובמכתשים, מדי שנה באזור אחר, כאשר השיקול החינוכי בבחירת המסלולים הוא שחבר השכבה הבוגרת יטייל לאורך כל שנותיו בכל האזורים בנגב.

הטיול הוא טיול נודד במדבר ונחשב לטיול אתגרי וקשה, הכולל לינת שטח, הליכה רגלית מאומצת, לינה בחניוני לילה המשתנים כל יום ובישול עצמאי בתנאי שדה.

בכל ערב מתקיימת פעילות ברמה הקבוצתית או השכבתית: הדלקת נרות, ערב קבוצתי, קבלת שבת או מפקד. המטרה היא לחבר בין הקבוצות וגם לאפשר יצירת אינטימיות בקבוצה.

מדריכי הטיול הם מדריכים בוגרים מתנועת הבוגרים שעוברים הכנה על ידי מדריך מקצועי. את ההיבטים המנהליים של הטיול ואת רכישת מוצרי המזון לטיול מארגנת ההנהגה.

עזרא

בתקופת חנוכה מתקיים בתנועת עזרא חודש ארגון. בשיאו מתקיימת 'שבת ארגון', הכוללת לפעמים טיול.

אירוע חודש ארגון ושבת ארגון מוגדר כאחד ממפעלי השיא המשמעותיים ביותר של התנועה, ועל כן מפורט בפרק מפעלים ייחודיים, בהמשך סקירה זו.

הנוער הלאומי

הטיולים במהלך חופשת החנוכה בתנועת הנוער הלאומי מתחלקים לשתי קבוצות גיל:

שכבות י"א-י"ב מטיילות במסגרת טיול אתגרי בן יומיים במדבר, במהלכו מטיילים הבוגרים במסלולים קשים, מבצעים ניווטים ולנים לינת שטח. למרות ואולי בזכות הקושי הטיול נחשב משמעותי במיוחד בקרב פעילי התנועה.

השכבה הצעירה, ד'-ו', מטיילת במסגרת טיול חד-יומי המתבצע באזור הדרום או באזור ירושלים. הטיול כולל הליכה במסלול ואחריה פעילות משותפת תנועתית, המאורגנת על ידי חברי ההנהגה הצעירה של השכבה הבוגרת.

בית"ר

טיול חנוכה בתנועת בית"ר הוא טיול בן שלושה ימים ומיועד לחברי שכבות ט'-י"ב. בדרך כלל מתקיים הטיול במדבר אך לעתים נבחר אזור אחר, למשל אזור לכיש. הטיול מותאם לנושא השנתי של התנועה, והוא מתאפיין במסלולי הליכה ברמת קושי גבוהה.

ההדרכה בטיול מתבצעת על ידי מפקדי המעוזים, שהם מדריכי השכבות הבוגרות. הם מוכשרים לכך במסגרת טיול הכנה המודרך על ידי מדריך מוסמך בעל תעודה מטעם משרד החינוך. עקרון מנחה של התנועה הוא שאיפה לכך שההדרכה בטיול ההכנה תתבצע על ידי בעל תפקיד פנים תנועתי המתאים לכך, למשל רכז מחוז שהוא רכז של"ח.

ההליכה בטיול מתבצעת במסגרת קבוצתית-מעוזית. עם זאת, במקרים רבים הקבוצות משתלבות זו בזו במהלך הטיול ויש מעבר חופשי של החניכים בין הקבוצות, דבר המקובל בתנועה מתוך הבנת הצרכים החברתיים של חברי שכבת הבוגרים. בסוף כל יום טיול נערך מסדר של כל הקבוצות יחד הכולל הדלקת נרות, הכרזה על חניכים מצטיינים, תחרויות, הופעה או טקס. המסדר האחרון של הטיול הוא המסדר החגיגי ביותר, אשר מסכם את חוויית הטיול.

אריאל

תנועת אריאל אינה מקיימת במהלך חופשת חנוכה פעילות טיולים אלא סמינריוני הכשרה למדריכי התנועה ופעילות התנדבותית. במסגרת סמינריון תחום הבנים מתבצעת פעילות הכוללת טיולון גיבוש וכן ביקור בכנסת ישראל.

פעילות החניכים בחנוכה מתבטאת בעיקר במצעדי לפידים במקומות המגורים או בפעילות הפתית חד-יומית הקשורה לחנוכה.

האיחוד החקלאי

טיולי חנוכה בתנועת האיחוד החקלאי, בדומה לטיולי פתיחת השנה, מתחלקים אף הם לטיול שכבה בוגרת וטיול שכבה צעירה, זאת בשונה ממרבית התנועות האחרות שאינן מקיימות טיולים לחניכים הצעירים במהלך חופשת חנוכה.

טיול השכבה הבוגרת (ט'-י"ב) מתקיים בפורום ארצי, כמסע במדבר במשך ארבעה ימים. הבוגרים מחולקים לקבוצות על פי שכבות, בקבוצות מעורבות מסניפים שונים. כל הקבוצות מטיילות יחד באותם מסלולים. הדגש בטיול זה הוא על חוויית השטח ועל חוויית הקבוצה תוך עמידה באתגרי הטיול. בכל יום מתבצעת הליכה רגלית אינטנסיבית, ובערב הדלקת נרות משותפת לכולם. ערב

אחד מתבצע בישול עצמי של הבוגרים ובשאר הערבים הבישול מתבצע על ידי הגרעינרים.

זהו מסע קבוצתי ואישי המפגיש את החניכים עם פשטות, צניעות וקבוצתיות. התהליך הקבוצתי ניצב במרכז ההדרכה יחד עם תכני החג ולימוד על האזור בו מטיילים. תנאי השטח מזמנים תהליכים קבוצתיים משמעותיים אשר מהווים מודל לחוויית הקבוצה. הטיול מספק חוויית שטח, מחזק כישורי חיים ומעצים את חוויית המסוגלות של חניכי השכב"ג. בנוסף, הטיול מהווה מפגש לחניכי השכבה הבוגרת ותורם רבות לגיבוש הארצי ולתחושת המשפחתיות התנועית.

טיולי החניכים של השכבה הצעירה (ד'-ח') מתבצעים בפורום סניפי, במתכונת ייחודית לתנועת האיחוד החקלאי שנקראת – אירוח בין יישובים. מטרת מפעל זה היא יצירת מפגש בין סניפים, כחלק מעקרונות התנועה. המפגש עוזר בהיכרות עם האחר, פירוק סטיגמות והעמקת הקשר החברתי בין חברי התנועה כבר מגיל צעיר.

הפעילות מתקיימת במהלך של סופשבוע שלם. ביום שישי מגיע הסניף המתארח לסניף המארח, שם מתקיימת פעילות משותפת. לאחר הפעילות מתפצלים החניכים לבתי האירוח, כשלעתים מתארחים מספר ילדים בכל בית. חברי השכבה הבוגרת ישנים בסניף, ומקיימים ערב חברתי עם השכבה הבוגרת של הסניף המארח. בשבת מתקיים טיול משותף באזור הסניף, במסלול בדרגת קושי קלה. הטיול מתבצע בהובלת שני הרכזים, וטיול ההכנה מתבצע לשני הסניפים יחד.

המחנות העולים

מסע חנוכה הוא הטיול המרכזי לשכבה הבוגרת בתנועת המחנות העולים. טיול זה מוגדר על ידי התנועה ככלי חינוכי ללימוד משמעותי של מאורעות היסטוריים בתולדות התנועה. למשל ציון 70 שנה למסע לים המלח ושיחזור של 'כנס מצדה' התנועתי.

במסע זה, חניכי שכבות ט'-י"ב יוצאים לארבעה ימים למסלולי טיול בדרום הארץ. בשנים האחרונות נערכים הטיולים במדבר יהודה ובמצדה, בנחל צין, במכתשים, במעלה עקרבס ובהרי אילת. המסע הוא טיול נודד ובכל לילה ישנים חניכי השכבה הבוגרת בחניון אחר. בהתאם להחלטות מרכז תנועה 2008 את האוכל מבשלים החניכים בעצמם, כל חוג ומחנה בעצמו, על פי תפריט שהכינו יחד וקנו יחד בהיערכות לטיול. מדריכי הטיולים הם קומונרים בשנת שירות וקומונרים בוגרי צבא, והמרכזים הם צוות בוגר וצוות קומונרים בשנת שירות, אשר מובילים את הטורים במסלול ומנהלים את חניון הלילה.

המכבי הצעיר

חנוכה הוא חג המכבים, ועל כן זהו החג המרכזי הנחוג בתנועה. תנועת המכבי הצעיר היא הזרוע החינוכית של תנועת מכבי ישראל ומכבי עולמי והיא שומרת על קשר סמלי עם המכבים, כסמל לעצמאות העם היהודי בארץ ישראל, רוח חלוציות, יוזמה ועשייה.

מפעלי חג החנוכה נקראים – מפעלי מרוץ הלפיד. מטרתו של מרוץ הלפיד הוא היכרות ולמידת סיפור המכבים וסיפור המרוץ, אשר החל בשנת 1944 ומתקיים עד היום. במהלך המרוץ מועבר הלפיד הנוער, המוצת בקברות המכבים ומגיע עד לירושלים ואף לתפוצות. אש הלפיד מסמלת את ערכי המרד של המכבים, את ערכי חג החנוכה ואת החינוך ליוזמה, מנהיגות ואקטיביות חברתית. מפעלי מרוץ הלפיד מחולקים למרוץ לפיד חניכים ומרוץ לפיד בוגרים.

מרוץ לפיד חניכים הוא יום טיול המתקיים במהלך חופשת חנוכה. הפעילות מתקיימת לפי סניפים, בחלוקה לגושים, כאשר סניפים קרובים גיאוגרפית נוסעים יחד ועוברים את הפעילות יחד.

במסגרת יום זה מטיילות שכבות ג'-ו' במסלול שהוא חלק משביל ישראל, באזור המרכז, בדרגת קושי קלה. יש חלוקה לארבעה מסלולים, כאשר כל גוש מטייל במסלול אחר. הבחירה במסלולי שביל ישראל היא כחלק ממדיניות התנועה שנקבעה בוועידה הארצית בשנת 2012, לאור ההחלטה שחניכי התנועה יכירו את שביל ישראל.

שכבות ז'-ח' מטיילות במתכונת של גושים ארציים. היום מתחיל בטקס הזנקת הלפיד המסורתי בקברות המכבים ביער בן שמן, הנחשב לטקס מרכזי ונערך במעמד אישיות ממלכתית בכירה ואישיות ספורטיבית בכירה, מכובדי התנועה וחברי התנועה. לאחר מכן מטיילים חניכי שכבה ז' במסלולים שהם חלק משביל ישראל באזור הרי ירושלים. חניכי שכבה ח' ממשיכים לאחר הטקס המסורתי בקברות המכבים לסיור חינוכי בתל אביב שנקרא – חוצה רוטשילד. החניכים צועדים לפי סניפים לאורך הרחוב כולו, מרחבת רוטשילד 1 ועד רחבת הבימה, ומודרכים בתחנות ובמפגשי רחובות עיקריים.

בסוף היום נפגשים כולם לאירוע הסיום, שנקרא – טקס הנעילה. הטקס מתקיים על פי רוב באולם ספורט במרכז הארץ. בשונה מטקס הזנקת הלפיד שמתקיים בתחילת היום בקברות המכבים, טקס זה הוא טקס במסגרת תנועתית בלבד, ללא אורחים שאינם חלק מתנועת הנוער.

זמן קצר לפני הטקס נפגשים חניכי השכבות השונות מהסניפים לאחר הפעילויות הנפרדות שעשו במשך היום, וצועדים בתהלוכת לפידים גדולה ומרשימה על פי סניפים. הטקס מתאפיין באווירת התרגשות, הווי ומורל סניפי ותנועתי וכולל מופע חניכים, הדלקת נרות, מופע אמנותי הקשור לחג החנוכה, חלוקת סופגניות וחלוקת סיכות מרוץ הלפיד למשתתפים. סיכות מרוץ הלפיד מהוות מקור לגאווה תנועתית בקרב חניכי התנועה ובוגרי התנועה, והן נאספות על ידם לאורך השנים.

מרוץ לפיד בוגרים הוא טיול נודד במדבר בן שלושה ימים לשכבות ט'-י"ב. הטיול נערך במתכונת ארצית ומאורגן ומופעל על ידי מחלקת מפעלים. הבוגרים מחולקים למחלקות שכבתיות מעורבות המורכבות מבוגרים מסניפים שונים בארץ, בכל שכבה מספר מחלקות. מדריכי המחלקות הם רכזי הסניפים, מדריכי הבוגרים וחברי שנת השירות והם אלו המובילים את הטיול.

הטיולים מאופיינים במסלולים ארוכים וקשים, בלינת שטח ובבישול עצמאי, כאשר כל מחלקה מבשלת לעצמה. התנועה מספקת להם ציוד בישול ופרודוקטים. הטיול מסתיים בטקס מרכזי לכל השכבות, בו מתקיים מסדר ומחולקות סיכות מרוץ לפיד בוגרים.

מטרת הטיול הינה שיפור ביכולות הטיילות של הבוגרים, למידה שלהם כיצד מתנהלים בטיולי שטח, התמקצעות בשדאות ובבישולי שדה. מטרה נוספת הינה הידוק הקשר בין חברי שכבת הבוגרים הארצית בתנועה, לשם כך מעורבים הבוגרים בשכבות השונות ומחולקים לפי מחלקות מכלל הסניפים.

מפעל זה הינו בין המפעלים המשמעותיים ביותר עבור הבוגרים, שכן הוא מציב בפניהם אתגרים שאינם חלק משגרת היום יום, ברמה האישית וברמה החברתית.

מסעות נודדים חנוכה – טבלה מסכמת

תנועה	שם הטיול	מסגרת הטיול	אופי הטיול ודרגת קושי	שכבות מטיילות	משך הטיול בימים	אזור
הצופים	טיול חנוכה	הנהגה, שכבה	טיול נודד או טיולי כוכב, הליכה רגלית, קשה	י-יא	4-3	דרום, מדבר
		אשכולות ³ (הנהגות)	טיול נודד או טיולי כוכב, הליכה רגלית, קשה	יב	4-3	דרום, מדבר
הנוער העובד והלומד	טיול חורף עלייה למצדה	תנועה, שכבה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	י	4	מדבר יהודה
	טיול חורף	תנועה, גרעין	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	יב	4	מדבר יהודה, הרי אילת
	טיול חורף קיני חניכים ערבים	תנועה	טיול נודד, הליכה רגלית, בינונית-קשה	י-יב	3	ערבה והרי אילת
בני המושבים	מסע חנוכה	תנועה, שכבה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	ט-יא יב	4	דרום, מדבר
	טיול חנוכה	מועצה	הליכה רגלית, בינונית-קשה	ז-ח	2	דרום, מדבר
	טיול חורף	מועצה	הליכה רגלית, בינונית, פעילות אתגר	ט-יב	2	משתנה

תנועה	שם הטיול	מסגרת הטיול	אופי הטיול ודרגת קושי	שכבות מטיילות	משך הטיול בימים	אזור
בני עקיבא	מרימים את המבט	תנועה, שכבה	הליכה רגלית, בינונית	ט	2	משתנה
	מסע גרעין	תנועה, שכבה	הליכה רגלית, בינונית-קשה	י-יב	2	בקעת הירדן, מדבר יהודה, מכתש קטן
	סמינר הדרכה	תנועה, שכבה	הליכה רגלית, קלה, ביקור באתר	י-יב	1	משתנה
השומר הצעיר	טיול חנוכה	תנועה, שכבה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	י-יב	4-3	דרום, מדבר
עזרא	שבת ארגון	ראו פרק מפעלים ייחודיים				
הנוער הלאומי	טיול חנוכה	תנועה	הליכה רגלית, קשה	יא-יב	2	דרום, מדבר
	טיול חנוכה	תנועה	הליכה רגלית, בינונית, פעילות הפגתית	ד-ו	1	דרום, ירושלים
בית"ר	טיול חנוכה	תנועה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	ט-יב	3	דרום, מדבר, לכיש
אריאל	סמינריון הדרכה	תנועה, בנים	הליכה רגלית, קלה, ביקור בכנסת	י-יב	1	ירושלים
האיחוד החקלאי	טיול חנוכה בוגרים	תנועה, שכבה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	ט-יב	4	דרום, מדבר
	אירוח בין יישובים	סניף	פעילות הפגתית, הליכה רגלית, קלה	ד-ח	2	אזור הסניף

תנועה	שם הטיול	מסגרת הטיול	אופי הטיול ודרגת קושי	שכבות מטיילות	משך הטיול בימים	אזור
המחנות העולים	מסע חנוכה	תנועה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	ט-יב	4	דרום, מדבר
המכבי הצעיר	מרוץ לפיד חניכים	תנועה, גוש (מספר סניפים)	הליכה רגלית, שביל ישראל, קלה, תהלוכת לפידים	ג-ו	1	מרכז
		תנועה, גוש	טקסים, הליכה רגלית, שביל ישראל, קלה, תהלוכת לפידים	ז	1	הרי ירושלים
		תנועה, גוש	טקסים, הליכה רגלית, קלה, תהלוכת לפידים	ח	1	רחוב רוטשילד תל אביב
	מרוץ לפיד בוגרים	תנועה, שכבה	טיול נודד, הליכה רגלית, קשה	ט-יב	3	דרום, מדבר